Port A Cath: wat betekent het?

Inleiding
Op advies van uw behandelend arts is besloten dat u een implanteerbare centraal veneuze katheter krijgt. Ook wel genoemd een Port-A-Cath of kortweg PAC. In deze brochure vindt u meer informatie over de Port-A-Cath.

1. Werking
De werking van een Port-A-Cath is als volgt:

- De arts plaatst onderhuids een klein doosje van ongeveer twee cm doorsnede (de poort).
- Het doosje is verbonden met een fijn lang slangetje (katheter).
- De arts brengt het slangetje in een grote ader.
- Elke keer wanneer een injectie, infuus of bloedafname noodzakelijk is, prikt men de geïmplanteerde poort aan, in plaats van uw bloedvaten in uw arm.

Kijk ook op het laatste plaatje onderaan deze deze folder.

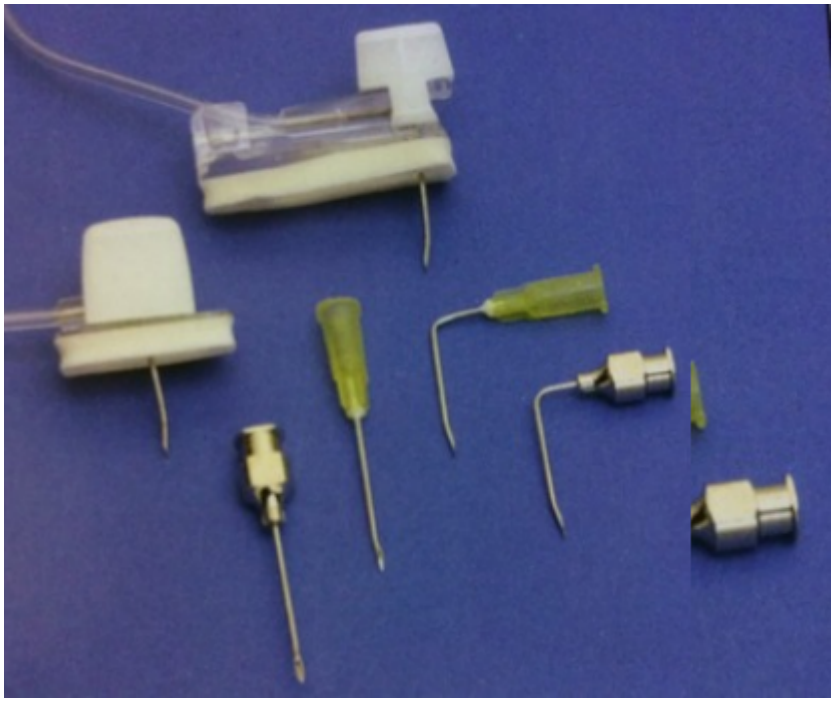
2. Wat is een Port-A-Cath?
Een Port-A-Cath is een volledig implanteerbaar toedieningssysteem. Dit betekent dat de arts het systeem in zijn geheel onder de huid plaatst. Meestal op een geschikte, maar onopvallende plaats op de rechterborst. Een Port-A-Cath bestaat uit twee onderdelen:

- *Het reservoir*
  Dit is een kleine metalen injectiekamer van boven afgesloten door een zelfsluitend siliconen membraan.
- *De katheter*
  Dit is een dun lang hol, flexibel slangetje van siliconen of polyurethaan (een soort rubber).

Nadat de katheter in een grote ader in de borst is gebracht, plaatst de arts hem in de ader tot precies boven het hart. Het reservoir komt onder de huid te liggen. Het is dan te zien en te voelen als een harde bobbel onder de huid. Om toegang tot het systeem te verkrijgen wordt een speciale Port-A-Cath Grippernaald door de huid en door het siliconenmembraan geprikt tot op de bodem van het reservoir.

Omdat de arts de naald door de huid prikt, voelt u hierbij een kleine prik. Vaak is het goed aanprikken van het reservoir duidelijk te voelen (en soms ook te horen). Vaak vindt aansluiting van een infuus op de naald plaats. Medicijnen en andere vloeistoffen gaan door het infuus, via de Port-A-Cath naald in het Port-A-Cath reservoir. Zo gaan de stoffen via de katheter naar het bloedvat en de rest van het lichaam.

3. Waarom Port-A-Cath?
U krijgt een behandeling waarbij regelmatige toediening van chemotherapie en/of andere medicatie direct in een bloedvat noodzakelijk is. Mogelijk geven deze middelen irritatie van uw aders en wordt het prikken van een infuus na verloop van tijd pijnlijker en lastiger. Wanneer u vaak en/of lang deze medicatie krijgt, dan kan een Port-A-Cath een overweging zijn. Omdat de Port-A-Cath in een groot bloedvat komt waar veel bloed door stroomt, vindt minder snel irritatie van het bloedvat plaats.

Ook het afnemen van bloed kan via de Port-A-Cath. De Port-A-Cath blijft gedurende de hele behandeling zitten, als er geen complicaties optreden. Indien de katheter verstopt raakt, of er een infectie optreedt, dan vindt eerder verwijdering plaats van de Port-A-Cath.

4. Gebruik
Een (oncologie)verpleegkundige prikt de Port-A-Cath aan. Dit gebeurt bij het oncologisch dagcentrum of de verpleegafdeling. Het aanprikken voelt als een prik. De verpleegkundige gebruikt de eerder genoemde Grippernaald. Via deze naald is bloed af te nemen uit de Port-A-Cath. Ook kan ze een

infuussysteem aansluiten voor het toedienen van chemotherapie en/of andere medicatie.

Na de behandeling en/of de bloedafname spuit ze een heparine-oplossing in. Dit is een bloedverdunnend medicijn dat de Port-A-Cath toegankelijk houdt. Hierna verwijdert ze de Grippernaald. Bij het afnemen van bloed via de Port-A-Cath, vult de verpleegkundige eerst een bloedbuisje dat ze niet gebruikt, een zogenaamde loze buis. Dit doet ze omdat er mogelijk nog medicatie als heparine in zit, wat een vertekend beeld kan geven van de bloeduitslagen.

5. Mogelijke problemen
De Port-A-Cath kan enkele problemen geven:

- Het is mogelijk dat bloedafname via de Port-A-Cath niet mogelijk is, dit kan komen doordat de katheter tegen de aderwand ligt. Verandering van houding kan hierbij soms helpen.
- Pijnlijk ongemak, zwelling of pijn in de schouder, nek of arm. Dit komt mogelijk door een trombose van de ader. Neem direct contact op met het ziekenhuis.
- Koorts, pijn of roodheid op of rondom de plaats van de poort. Dit kan wijzen op een infectie van de Port-A-Cath. Neem direct contact op met het ziekenhuis.
- Een brandend en/of pijnlijk gevoel bij het inlopen van de medicatie. Mogelijk lekt er medicatie in het weefsel rondom de Port-A-Cath. Vertel dit direct aan de verpleegkundige bij het Oncologisch dagcentrum of de verpleegafdeling.

6. Onderhoud
Indien de verpleging de Port-A-Cath (even) niet gebruikt, is het van belang om deze iedere vier tot zes weken te flushen. Zo heet het opnieuw aanprikken en doorspuiten van de heparineoplossing. Dit voorkomt dat de Port-A-Cath verstopt raakt en hierdoor niet meer te gebruiken is. Hiervoor maakt u een afspraak bij de secretaresse van het Oncologisch dagcentrum. Als de Port-A-Cath continu aangesloten is, is het van belang om de Grippernaald elke week te vervangen. Indien u in het Amphia Ziekenhuis, locatie Molengracht een CT-scan laat maken, is het mogelijk om hiervoor de Port-A-Cath aan te laten prikken op het Oncologisch dagcentrum. Het is belangrijk dat u eerst een afspraak te maken bij de secretaresse van het Oncologisch dagcentrum.

7. Leefregels
U zult nauwelijks last hebben van de Port-A-Cath. Het is mogelijk dat u de Port-A-Cath soms voelt of ziet liggen. Wanneer de Port-A-Cath is aangesloten op een infuus, dan wordt het aanprikpunt uit voorzorg en veiligheid vast- en afgeplakt. U kunt met een Port-A-Cath gewoon door het beveiligingspoortje in de winkel en op de luchthaven. Ook mag u gewoon zwemmen, baden en douchen. Ook kunt u een MRI-scan laten maken, ondanks het feit dat de Port-A-Cath van metaal is gemaakt.

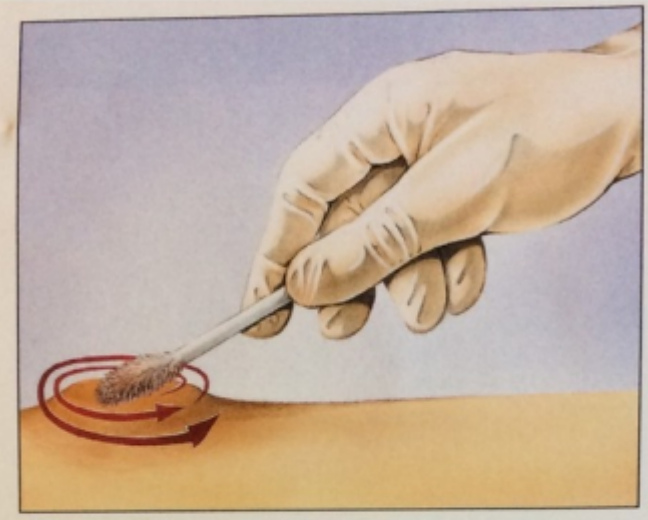
Contact
Om complicaties op te merken, is het van belang om regelmatig de aanprikplaats te controleren. Als u last hebt van de volgende klachten is het van belang om contact op te nemen met het ziekenhuis:

- Er zijn tekenen van een infectie: - De huid waaronder het reservoir ligt (de aanprikplaats) is rood, warm, pijnlijk, gezwollen en/of er komt wat pus uit. - U krijgt koorts (een temperatuur van boven de 38,5 graden) en/of koude rillingen.
- Bij de aanprikplaats ontstaan blauwe plekken en/of de plaats is pijnlijk.

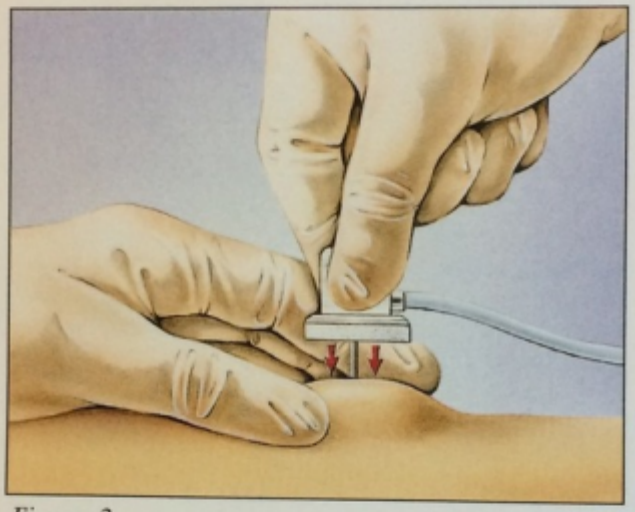
- U heeft last van pijn en/of een zwelling in het gebied rondom de aanprikplaats, bijvoorbeeld de arm of het halsgebied.

- U denkt dat het Port-A-Cath systeem is verschoven.

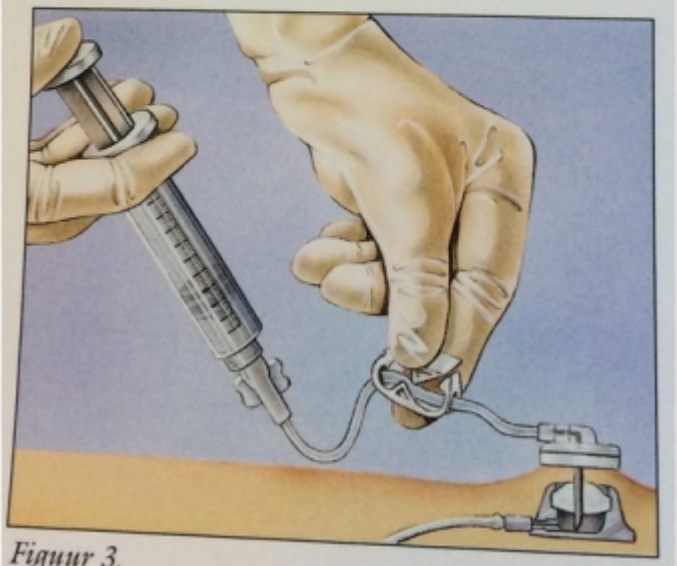
Vragen?
Wij helpen u graag. Neem bij klachten en/of vragen contact op met het onderstaande telefoonnummer (076) 595 10 06.

Figuur 1.

Figuur 2.

Figuur 3.

Meer lezen over oncologie bij Amphia?

Ga naar afdeling Oncologisch Centrum: samen tegen kanker (https://www.amphia.nl/afdelingen/oncologisch-centrum-samen-tegen-kanker)